

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 වියාචනය කළ මතය

ලංකා සතොස ලිමිටඩ් සමාගමේ “සමාගම” 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ මම මතයක් ප්‍රකාශ නොකරමි. මතය වියාචනය සඳහා පදනම කොටසේ සාකච්ඡා කර ඇති කරුණුවල වැදගත්කම හේතුවෙන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණන මතයක් සඳහා පදනමක් සැපයීමට ප්‍රමාණවත් හා උචිත විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට මා හට නොහැකි විය.

1.2 මතය වියාචනය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය වියාචනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ වියාචනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ පාලන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය සමාගම ඈවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් , වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද ,අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය ,ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව්කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.
හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.
- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,

- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවීම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 01 හි 32 ඡේදය අනුව, වත්කම්, වගකීම්, ආදායම් හා වියදම් හිලව් කිරීම සිදු නොකළ යුතු වුවද, සමාගම විසින් ලැබිය යුතු ශේෂ වලින් රු.75,385,840ක වටිනාකමින් යුතු බැර ශේෂද, ගෙවිය යුතු ශේෂ වලින් රු.1,728,194ක වටිනාකමින් යුතු හර ශේෂද එකිනෙකට හිලව්කර දැක්වීම නිසා මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ශේෂයන් එම වටිනාකම් වලින් ඌන ගණනය වී තිබුණි.	ණයගැනී ශේෂ වලට අදාළ පියවීම් පද්ධතිය හරහා සිදු කිරීමේදී ඔවුන්ගෙන් ණයගැනී ගිණුම් මාරු වී පියවීම් සිදු කිරීම හේතුවෙන් මෙලෙස සමහර ණයගැනී ගිණුම් තුළ 2022.12.31 දිනට බැර ශේෂ පවතී. Unsettled Fund ගිණුම තුළ හඳුනා නොගත් තැන්පතු ලෙස දක්වා ඇත්තේ 2022.12.31 දින වන විට මුදල් ලැබුණු පාර්ශවය හඳුනා ගත නොහැකිව ලැබී ඇති මුදල් වේ.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති වලට අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 01 හි 38 ඡේදය අනුව, ප්‍රමිතිය විසින් ඉඩදෙන විට හෝ වෙනත් ආකාරයකින් අවශ්‍ය වූ විට හැර, ආයතනයක් විසින් පෙර කාලපරිච්ඡේදය සම්බන්ධයෙන් සංසන්දනාත්මක තොරතුරු ඉදිරිපත් කළ යුතුය. නමුත් සමාගම විසින් 2021 වර්ෂයෙහි මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් අංක 5 යටතේ තොගහානි පිළිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත්කර ඇතත් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඊට සමගාමීව තොගහානි පිළිබඳ තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත්කර නොතිබුණ බැවින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සංගතතාව පිළිබඳ ගැටළු මතු වූණි. තවද, ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 02 හි 34 ඡේදය ප්‍රකාරව තොග සම්බන්ධයෙන් කාල පරිච්ඡේදයට අදාළ සියලු හානිවීම් වියදම් ලෙස හඳුනා ගතයුතු වුවද, ඉකුත් වර්ෂවලදී අඛණ්ඩව වියදමක් ලෙස තොග ඌනතාවය හඳුනාගෙන තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂයේ තොග සත්‍යාපනයේදී හඳුනාගත් රු.342,327,235ක් වූ තොග ඌනතාවය මූල්‍ය තත්වය ප්‍රකාශනයේ වෙනත් ලැබිය යුතු දෑ යටතේ සටහන් කර තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ අලාභය අඩුවීම සඳහා මෙම තොග හානි වටිනාකම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වියදමක්	2021 වර්ෂයේ සියලුම අලෙවිසල් පරිගණකගත කළ පසු භෞතික තොග ගණනයක් සිදු කර ඇත්තේ 2023 වර්ෂයේ වන අතර අවුරුදු දෙකකට ආසන්න තොග හානියක් 2022.13.31 තොග හානිය තුළ ඇතුළත් වී ඇත. තවද , විගණන කමිටුවේ හා අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ අනුමැතිය මත 2022 වර්ෂයේ තොග හානියෙන් නැවත අය කරගත හැකි කොටස වූ රු.342,327,235 මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ නැවත අයකරගත හැකි තොග හානි ලෙස වෙනත් ලැබිය යුතු දෑ යටතේ දක්වා අතර 2021 වර්ෂයේදී එලෙස තොග හානි වෙනුවෙන් නැවත අයකරගත හැකි ශේෂයක් නිවරදිව හඳුනාගෙන නොමැති අතර තොග හානි වියදමක් ලෙස හඳුනා ගෙන ඇත.	-එම-

ලෙස හඳුනා නොගැනීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබූ අතර ඒ හේතුවෙන් බදු පෙර අලාභය එම වටිනාකමින් අඩු වී තිබුණි.

(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 07ට අනුව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කිරීමේදී පෙර කාලපරිච්ඡේදවල වැරදි නිවැරදි කිරීම් ලාභයට ගැලපීම සිදු නොකළ යුතු වුවද රු.13,513,020ක් වූ පෙර කාලපරිච්ඡේදවල වැරදි නිවැරදි කිරීම් ලාභයට එකතුකර දක්වා තිබුණි. තවද සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා කල්බදු වත්කම් සඳහා ගෙවූ වාරික වටිනාකම රු.21,459,517ක් වුවද එය මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ දක්වා තිබුණේ රු.34,972,537ක් ලෙස බැවින් රු.13,513,020ක වෙනසක් විය.

(ඈ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 08 හි 42 වැනි ඡේදයට අනුව ප්‍රමාණාත්මක පූර්ව කාලපරිච්ඡේද වැරදි අතීතානුයෝගීව සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිවැරදි කළ යුතුය. එසේ වුවද,

(i) 2017 හා 2018 වර්ෂවලදී මිලදීගත් රු.27,660,154ක වටිනාකමින් යුතු විදුලි උත්පාදක යන්ත්‍ර එම වර්ෂවලදී ගිණුම්ගත නොකර සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ගිණුම්ගත කර තිබූ අතර 2018 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා එම වත්කම්වලට අදාළ ක්ෂය වටිනාකම වන රු.14,755,413ක් ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.

(ii) 2021 වර්ෂයේ Gondola ආදායම් ලෙස වැඩියෙන් සටහන් කර තිබූ රු.7,475,223ක් හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනයට ගලපනු වෙනුවට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වෙනත් ආදායම් වලින් අඩුකර දක්වා තිබුණි.

2022 වර්ෂයේදී මෙම ගැලපුම හිමිකම් වෙනස් වීමේ ප්‍රකාශනය තුළ ලාභයට ගැලපීම් සිදු කර ඇති බැවින් මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේදී මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වලින් සිදු වූ මුදල් ප්‍රවාහය ගණනය කිරීමේදී ලාභයට සිදු කළ යුතු ගැලපුමක් ලෙස දක්වා ඇත.

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති වලට අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

මෙම යන්ත්‍රය UKAAYE ආයතනය සතු වුවද -එම- CWE Engineering & Construction ආයතනය හරහා ලබාගෙන ඇති බැවින් එම ආයතනයට 2023 වර්ෂයේදී මිලියන 10.4ක් ගෙවා ඇත. එමෙන්ම මෙම යන්ත්‍රය ලබා ගැනීම වෙනුවෙන් වත්කම් පද්ධතිය තුළ නිර්මාණය කළේ 2022 වර්ෂයේදී වන බැවින් ඒ අවස්ථාව වන විටත් 2021 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කර විගණනය සිදු කර අවසන් බැවින්ද එම වත්කම් වලට අදාළ ක්ෂය සඳහා Manual Entries ගැලපුම් කළ නොහැකි නිසාද එම වත්කම වලට අදාළ ක්ෂය ගැලපුම් පද්ධතිය හරහා 2022 වර්ෂයේදී සිදු කර ඇත. 2024 වර්ෂයේදී වත්කම ප්‍රත්‍යාගණනයක් සිදු කරන අතර එහිදී අදාළ ගැලපුම් සිදු කරනු ඇත.

මෙලෙස Gondola අදායම් අවලංගු කර ඇත්තේ එම සමාගම් වලින් භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම අවලංගු කරන ලෙස දන්වා තිබූ බැවින්ය. එම නිසා 2021 වර්ෂයේ Gondola අදායම් වෙනුවෙන් එක් එක් මාස තුළ ගැලපුම් සිදු කර තිබූ අතර 2022 වර්ෂයේදී එම Gondola අදායම් අවලංගු කර ඇත. ඉදිරියේදී මේ ආකාරයෙන් ඇතිවන ගනුදෙනු වලදී LKAS 08 ප්‍රමිත ප්‍රකාරව ගිණුම්ගත කරනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති වලට අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

(iii) සමාගම විසින් පෙර වර්ෂයන් වල තොග හානි වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අයකරගත් රු.4,747,174ක් හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනයට ගලපනු වෙනුවට මූල්‍ය ප්‍ර කාශනවල වෙනත් ආදායම් යටතේ දක්වා තිබුණි. ඉදිරියේදී මේ ආකාරයෙන් ඇතිවන ගනුදෙනු වලදී LKAS 08 ප්‍රමිත ප්‍රකාරව ගිණුම්ගත කරනු ඇත. -එම-

(ඉ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 16 හි 51 වන ඡේදය අනුව වත්කමක සුන්බුන් අගය (Residual Value) සහ එහි එලදායී ජීවිත කාලය අවම වශයෙන් සෑම මූල්‍ය වර්ෂයක් අවසානයේදී සමාලෝචනය කළයුතු අතර, අපේක්ෂා තත්වයන් ඉහතදී කළ ඇස්තමේන්තු වලින් වෙනස් වන්නේ නම් එම වෙනස්කම් ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවක වෙනස්කමක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 08 අනුව ඇස්තමේන්තුගත දෝෂ නිවැරදි කරමින් නිවැරදි ධාරණ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කළයුතු වුවද, සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආරම්භයේ පැවති මුළුමනින්ම ක්ෂය කර ඇති එහෙත් තවදුරටත් භාවිතා කරන එකතුව රු.630,979,043ක් වූ දේපළ පිරියත උපකරණ අයිතම 07ක එලදායී ජීවිත කාලය 2019 වර්ෂයෙන් පසු සමාලෝචනය කර නොතිබුණි. ලංකා සතොස සමාගම විසින් පළමු වරට 2019 වර්ෂයේදී ස්ථාවර වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනයක් සිදු කල අතර නැවත 2024 වර්ෂයේදී ස්ථාවර වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනයක් සිදු කිරීමට සැලසුම් කර ඇත. -එම-

(ඊ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 20 හි 08 ඡේදය අනුව රජයේ ප්‍රදාන ලැබේ යැයි සාධාරණ සහතිකවීමක් නොමැතිනම් එය රාජ්‍ය ප්‍රදාන ලෙස හඳුනා නොගත යුතු වුවත් රු.51,531,803ක මුදලක් රාජ්‍ය ප්‍රදාන (ප්‍රාග්ධන) ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා ඇතත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සත්‍ය වශයෙන්ම මුදලින් ලැබී තිබුණේ රු.5,000,000ක මුදලක් පමණි. රාජ්‍ය ප්‍රදාන ලබාදෙන බවට අමාත්‍යාංශයෙන් තහවුරුවක් ලද නිසා රාජ්‍ය ප්‍රදාන ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල හඳුනා ගෙන ඇත. එමෙන්ම 2023 වර්ෂයේදී රාජ්‍ය ප්‍රදාන ලැබීම මුදල් පදනම මත ගැලපුම් සිදු කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත. ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති වලට අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

(උ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 36 හි 09 ඡේදය අනුව භානිකරණ අලාභ සම්බන්ධයෙන් වාර්ෂික භානිකරණ තක්සේරුවක් සිදුකල යුතු වුවද, සමාලෝචිත වර්ෂය දක්වා සමුච්චිත වූ රු.618,991,224ක් වූ භානිකරණ අලාභ සම්බන්ධයෙන් එවැනි භානිකරණ තක්සේරුවක් සිදුකර නොතිබුණි. එමෙන්ම මෙම ශේෂයන් දීර්ඝ කාලීනව පැවත එන ලැබිය යුතු ශේෂයන් වන අතර , තවදුරටත් ලැබියයුතු දෑ ලෙස පෙන්වන්නේ නම් ආයතනයේ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශන තුලින් සැබෑ තත්වයක් පෙන්නුම් නොකරන හේතුවෙන් මෙම ශේෂ අපහයනය කිරීම සඳහා වෙන් කිරීම් කර ඇත. -එම-

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2019 ජුනි 25 දිනැති අංක 19/1659/108/147 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව සමාගම විසින් සහල් ආනයනය කිරීම සඳහා ලබාගෙන ඇති ණය මුදලෙහි ප්‍රාග්ධන වටිනාකම පියවීම සඳහා 2020 වසරේ සිට වර්ෂ 05ක් පුරා භාණ්ඩාගාරය විසින් රජය සතු ව්‍යවසායන්හි කොටස් ආයෝජනයක් ලෙස ප්‍රතිපාදන සැපයිය යුතු බවට අනුමැතිය ලබාදී තිබුණි. ඒ අනුව 2020 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂය දක්වා වර්ෂ 03කට අදාලව පියවන ලද ණය මුදලෙහි සම්පූර්ණ වටිනාකම වන රු.5,739,364,265 සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් කොටස් පැවරීමක් සිදු කර නොතිබුණි.</p>	<p>මේ වන තෙක් කොටස් පැවරීමක් සිදු කර නොතිබුණි.</p>	<p>යචන ලද ණය මුදලෙහි සම්පූර්ණ වටිනාකම සඳහා කොටස් පැවරීමක් ලබා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුයි.</p>
<p>(ආ) 2015 වර්ෂයේ සිට පැවත එන කුලී අත්තිකාරම් ගිණුමෙහි වූ රු.3,498,678ක හඳුනා නොගත් ශේෂය සැසඳීම් කර නිවැරදි කිරීමට සමාලෝචිත වර්ෂය දක්වා කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>ගොඩනැගිලි කුලී අත්තිකාරම් ගිණුමෙහි ආරම්භක ශේෂයක් පවතින අතර එම ශේෂය Tally පද්ධතියේ සිට Pronto පද්ධතියට මාරු වීමේදී සටහන් කරන ලද විස්තරාත්මක තොරතුරු නොමැති ශේෂයක් වන අතර වර්තමානයේදී නොවෙනස්ව පවතී. තාක්ෂණික හේතු මත වර්තමානයේදී මෙම ශේෂයන් පිළිබඳ විස්තරාත්මක තොරතුරු පරිගණක පද්ධතියෙන් ලබා ගත නොහැක .</p>	<p>හඳුනා නොගත් ශේෂය සැසඳීම් කර නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී Manual Outlet ක්‍රියාත්මක නොවූ අතර 2021 වර්ෂයේ Manual Outlet වෙනුවෙන් සිදු කළයුතු ගැලපුම් 2022 වර්ෂයේදී Manual Outlet විකුණුම් පිරිවැය ගිණුම හරහා සිදුකර තිබුණි. එබැවින් විකුණුම් පිරිවැය රු.915,763,857කින් අධිගණනය වී තිබුණි.</p>	<p>සියලුම අලෙවිසල් පරිගණකගත කර ඇත්තේ 2021 ජුනි මස වන අතර, වර්ෂයකට අදාලව පළමු වරට සියලුම ගනුදෙනු පද්ධතියක් හරහා ගිණුම්ගත වී ඇත්තේ 2022 වර්ෂයේදීය. එමෙන්ම 2021 වර්ෂයේ Manual Outlet වෙනුවෙන් සිදු කළයුතු ගැලපුම් 2022 වර්ෂයේදී Manual Outlet Cost of Sale ගිණුම හරහා ගැලපුම් සිදුකර ඇත.</p>	<p>විකුණුම් පිරිවැය නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>
<p>(ඈ) සමාගම විසින් වත්කම් සඳහා සිදු වී ඇති හානිය රක්ෂණ වන්දි ලැබීම් සමඟ ගැලපීමකින් තොරව රක්ෂණ සමාගමෙන් ලද වන්දි මුදල වන රු.1,082,405ක් පමණක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වෙනත් ආදායම් යටතේ දක්වා තිබුණි.</p>	<p>2023 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල නිවැරදි කරනු ඇත.</p>	<p>වත්කම් සඳහා සිදු වී ඇති හානි හා ඊට අදාල රක්ෂණ වන්දි ලැබීම් ගලපා ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>

(ඉ) සමාගමේ ප්‍රධාන කාර්යාලය සඳහා 2023 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ප්‍රාග්ධන වියදම් හා අයහාර සමාලෝචිත වර්ෂයේ මිලදීගත් විදුලි නිවැරදි කරනු ඇත. ප්‍රාග්ධන වියදම් හා අයහාර වියදම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

උත්පාදන යන්ත්‍ර සඳහා ගෙවන ලද රු.5,162,373ක ප්‍රාග්ධන වියදම, අයහාර වියදම් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් කර ඇති බැවින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දේපළ, පිරිසිදු හා උපකරණ හා ලාභය එම වටිනාකමින් උන ගණනය වී ඇති අතර ක්ෂය වියදම හා ක්ෂය වෙන් කිරීම් වටිනාකම රු.774,356කින් උන ගණනය වී තිබුණි.

1.5.3 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා

විෂයය	මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වටිනාකම රු.	අනුරූපී වාර්තා අනුව වටිනාකම රු.	වෙනස රු.	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) වෙළඳ ලැබියයුතු ශේෂ	273,398,387	256,691,516	16,706,871	ණයගැති පියවීමේදී මගින් සිදු වී ඇති නිසා උපලේඛන හා මූල්‍ය ප්‍රකාශන වෙනසක් පවතී.	ශේෂ සැසඳීම සිදු කර නිවැරදි ශේෂ දැක්වීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) සමුපකාර නොග වෙළඳ සංස්ථාවෙන් ලැබිය යුතු ශේෂ	10,083,353	89,228,613 (ස.නො.ස අනුව තහවුරු කල)	79,145,260	මෙම ශේෂය දිගු කාලයක් තිස්සේ පැවත එන විස්තරාත්මක ලබාගත ශේෂයක් අපහරණය වෙන්කිරීමක් 2015 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල සිදුකර ඇත.	සැසඳීම සිදුකර නිවැරදි ශේෂ දැක්වීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) සමුපකාර නොග වෙළඳ සංස්ථාවට ගෙවිය යුතු ශේෂ	1,688,336,236	2,151,533,977 (ස.නො.ස විසින් තහවුරු කල)	463,197,741	මෙම වෙනසට හේතුව ලෙස ආපසු හරවා යැවුම් අඩු කිරීම, ප්‍රවාහන අනුපාත වල සිදු වූ වෙනස්කම්, weighbridge charges, Lorry shortages දැක්විය හැකිය.	-එම-
(ඈ) වෙළඳ ගෙවිය යුතු ගිණුම.	10,651,299,359	10,802,541,289	151,241,930	එයට හේතුව වූයේ "Pronto" පද්ධතියෙන් ණයහිමි උපලේඛණ හරහා ගණුදෙනු සටහන් නොවී සෘජුව ණයහිමි පාලන ගිණුමට ගණුදෙනු සටහන් වීමය. වර්තමානයේ පද්ධතිය	සැසඳීම සිදුකර නිවැරදි ශේෂ ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

මගින් මේ ආකාරයට ගනුදෙනු සටහන් වීම අවහිර කර ඇත.

(ඉ) දේපළ පිරිසිදු හා උපකරණ ආරම්භක ශේෂ	3,661,079,971	2,869,786,064	791,293,907	2013 වර්ෂයේදී නව පරිගණක පද්ධතියක් ලෙස EWIS පද්ධතිය තෝරා ගෙන ඇති අතර ඉන් පෙර පැවති සැලසුම්කරණ පද්ධතියෙහි පැවති ශේෂයන් නව පරිගණක පද්ධතියට ආරම්භක ශේෂ ලෙස පමණක් ලෙජරයට ඇතුළත් කර ඇත. එම ශේෂයන් වෙත වෙනම ස්ථාවර වත්කම් ලේඛණයට ඇතුළත් කිරීමට දත්ත නොමැත.	නිවැරදි ශේෂ ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඊ) වාර්ෂික ක්ෂය	511,816,061	444,627,748	67,188,313	වාර්ෂික ක්ෂය ගණනය කිරීම සිදු කිරීමේදී Manual ගණනය කිරීමක් සිදු නොකරන අතර එය පරිගණක පද්ධතිය මගින් සිදු කරනු ලබයි.	වාර්ෂික ක්ෂය නිවැරදිව ගණනය කර ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

1.5.4 සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේ සමාගමේ උපතනාවය රු.35,424,512ක් වූ අතර ජංගම වත්කම් රු.10,832,852,647ක් හා ජංගම වගකීම් රු.17,780,745,951ක් වූයෙන් ජංගම වත්කම් ඉක්ම වූ ජංගම වගකීම් රු.6,947,893,304ක් විය. තවද මුළු වත්කම් රු.12,175,345,725ක් හා මුළු වගකීම් රු.24,785,185,491ක් වූයෙන් මුළු වත්කම් ඉක්මවූ මුළු වගකීම් රු.12,609,839,766ක් විය. ඒ හේතුවෙන් සමාගමට සිය වත්කම් තුලින් වගකීම් වලට මුහුණ දීමේ හැකියාව සහ අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව භාණ්ඩාගාර ප්‍රතිපාදන ලබාදීමකින් තොරව අවිනිශ්චිත තත්වයක පවතී. තවද සමාගම් පනතේ 220 වගන්තිය අනුව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් පවතින තත්වය සම්බන්ධව අවධානය යොමු කර සමාගමේ පැවැත්ම ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති බවක් නිරීක්ෂණය නොවීය.</p>	<p>පෙර වර්ෂ 4 (2019 - 2022) තුළදී ආයතනයේ ශුද්ධ අලාභය අඩු වී ඇත. 2019 වර්ෂයේදී වගකීම් යටතේ දක්වා කාරක ප්‍රාග්ධන ණය රු. 3,000,000,000 ශේෂයෙන් 2022 වර්ෂය අවසාන වන විට තව දුරටත් ගෙවීමට ඇත්තේ රු. 1,200,000,000 වන අතර 2023.12.31 දිනට ගෙවිය යුතු ශේෂය රු. 750,000,000 පමණි. එබැවින් වර්තමානය වන විට ආයතනයේ වගකීම් අඩු කරගැනීමට හැකි වී ඇත.</p>	<p>සමාගමේ මෙහෙයුම් කටයුතු අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සඳහා සමාගම කටයුතු කළ යුතුය.</p>

1.5.5 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විෂය	මුදල රු.	නොසැපයූ විගණන සාක්ෂි	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමුපකාර නොග වෙළඳ සංස්ථාවෙන් පවරාගත්		}	සමුපකාර නොග වෙළඳ සංස්ථාවෙන් එලෙස පවරාගෙන ඇති වත්කම් සියල්ල 2022.12.31 දින විට සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය වී අවසන් අතර එම වත්කම් තවදුරටත් පරිහරණයෙන්ද ඉවත් කර ඇත.	මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන ශේෂයන් තහවුරු කිරීමට අදාළ උපලේඛන ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(i) මෝටර් වාහන	18,821,440			
(ii) සන්නිවේදන උපකරණ	3,642,602			
(iii) අනෙකුත් ස්ථාවර වත්කම්	22,798,843			
(ආ) පාරිභෝජන භාණ්ඩ නොගය	78,546,486	නොග සත්‍යාපන වාර්තා	2022.12.31 දිනට පරිභෝජන භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන් නොග සත්‍යාපනයක් සිදු කර නොමැත.	නොග සම්බන්ධයෙන් වාර්ෂිකව භෞතික සත්‍යාපනයක් සිදු කර වාර්තා ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ඇ) වෙනත් ලැබිය යුතු ශේෂ	395,896,571	ශේෂ සනාථ කිරීම්	මෙම ලේඛන පසුව ඉදිරිපත් කරනු ඇත.	ශේෂ සනාථ කිරීම් ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඈ) ව්‍යවස්ථාපිත ලැබිය යුතු ශේෂ	4,689,378	විස්තරාත්මක උපලේඛන	මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දීර්ඝ කාලීනව පැවත එන ශේෂයකි.	විස්තරාත්මක තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඉ) කල්බදු ණයහිමියන්	370,759,292	ශේෂ සනාථ කිරීම්	කල්බදු ණයහිමියන්ට අදාළ ශේෂය සනාථන කිරීමේ ලිපි විගණන අංශයට යවන ලෙස ආයතනය විසින් කල්බදු ණයහිමියන්ට ලිපි යවා ඇත.	ශේෂ සනාථ කිරීම් ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඊ) තෑගි වවුචර්	9,897,340	ගෙවීම් සනාථ කිරීම්	2023 වර්ෂයේ අප්‍රේල් මස සිට Gift Voucher සම්බන්ධයෙන් පද්ධතිය හරහා නිවැරදිව ගිණුම්ගත වේ.	ගෙවීම් සනාථ කිරීම් පිළිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(උ) ලැබිය යුතු ආපසු ගෙවුම් තැන්පතු	1,754,044	ශේෂ සනාථ කිරීම්	ඇමුණුම් ඉදිරිපත් කර ඇත.	ශේෂ සනාථ කිරීම් ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(උ)	වෙළඳ ණයහිමියන්	3,553,752,228	ශේෂ සනාථ කිරීම්	විගණකවරයන් විසින් ලබාදෙන ලද ණයහිමි සාම්පලය සඳහා ණයහිමි ශේෂ සනාථ කිරීම් ලිපි විගණනයට යොමු කරන ලෙස අදාළ ණයහිමියන්ට ලිපි මගින් දැනුම් දී ඇත.	-එම-
(එ)	අපහායන අලාභ	559,397,378	අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතීන්	මෙම සියළුම අපහායන සඳහා අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබී ඇත.	අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල අනුමැතීන් ලබා ගෙන ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඒ)	කුලී තැන්පතු	1,484,264	තැන්පතු ආයතන පිළිබඳ විස්තර	කුලී තැන්පතු ගිණුමෙහි රු 1,484,264 ක ආරම්භක ශේෂයක් පවතින අතර එම ශේෂය Tally පද්ධතියේ සිට Pronto පද්ධතියට මාරු වීමේදී සටහන් කරන ලද විස්තරාත්මක තොරතුරු නොමැති ශේෂයකි.	කුලී තැන්පතු පිළිබඳ විස්තර ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඔ)	වෙළඳ ණයගැතියෝ	23,370,164	ණයගැති කාල විශ්ලේෂණ, ශේෂ සනාථ කිරීම්	2022 වර්ෂයට අදාළ ණයගැති වයස් විශ්ලේෂණයක් පද්ධතිය හරහා ලබා ගත නොහැක. එමෙන්ම විගණකවරයන් විසින් ලබාදෙන ලද ණයගැති සාම්පලය සඳහා ණයගැති ශේෂ සනාථ කිරීම් ලිපි විගණනයට යොමු කරන ලෙස අදාළ ණයගැතියන්ට ලිපි මගින් දැනුම් දී ඇත.	කාල විශ්ලේෂණ, හා ශේෂ සනාථ කිරීම් ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඕ)	පුරස්කාර වියදම්	4,920,024	පුරස්කාර ගිවිසුම්	2022 වර්ෂය තුළ ගෙවන ලද මුදල් පුරස්කාර ගෙවීම් ගිණුම තුළින් ගැලපුම් සිදු කර තිබුණි.	පුරස්කාර ගිවිසුම් ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ක)	ගෙවිය යුතු දිරි දීමනා	853,389	විස්තරාත්මක උපලේඛණ	2022 වර්ෂය වෙනුවෙන් වෙන් කල දිරි දීමනා හා සත්‍ය වශයෙන්ම වැයවූ දිරිදීමනා අතර වෙනස ජර්නල් සටහනක් මගින් සිදු කර ඇත.	විස්තරාත්මක උපලේඛණ ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ග)	එළවළු පළතුරු අලෙවිය	51,436,149	විකුණුම් හා විකුණුම් පිරිවැය තොරතුරු, වෙළඳ ගිවිසුම්	එළවලු හා පළතුරු සපයා ඇති සැපයුම්කරුවන් ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාර ලියාපදිංචි සහතිකයක් නොමැති බැවින් 2022 වර්ෂය තුළදී ගිවිසුම් වලට එළඹ නොමැත.	එළවළු පළතුරු අලෙවිය සම්බන්ධ තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.6 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) වාර්ෂිකව ගෙවන ලද උත්සව අත්තිකාරම් ඊළඟ අත්තිකාරම ගෙවීමට පෙර අයකරගත යුතු වුවත් වර්ෂ 1ත් 6ත් අතර අයකර නොගත් උත්සව අත්තිකාරම් වල වටිනාකම රු.4,474,277ක් විය. තවද මෙම වටිනාකම තුළ ඇතුළත් රු.1,230,500ක උත්සව අත්තිකාරම් ලබාගත් නිලධාරීන් දැනට සේවය හැරගොස් තිබූ අතර සමාගම විසින් එම අත්තිකාරම් අයකරගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	උත්සව අත්තිකාරම් අයකරගැනීම සම්බන්ධයෙන් විමර්ශන කටයුතු සිදුවෙමින් පවතී.	වාර්ෂිකව ගෙවන ලද උත්සව අත්තිකාරම් ඊළඟ අත්තිකාරම ගෙවීමට පෙර අයකර ගත යුතුය.
(ආ) වෙනත් ලැබියයුතු ශේෂ තුළ ඇතුළත් 2020 වර්ෂයේදී ඉදිරියට ගෙවන ලද රු.1,469,104ක ගබඩා කුලී සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වනවිටත් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	මෙම සැපයුම්කරුට අදාලව ගෙවිය යුතු රු.20,556,898 ක ශේෂයක් පවතින අතර ගෙවීමක් සිදු කරන අවස්ථාවේදී ඉදිරියට ගෙවන ලද ශේෂය අඩු කරගැනීමට කටයුතු කරනු ඇත.	ඉදිරියට ගෙවන ලද වියදම් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.7 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
වෙනත් ගෙවියයුතු ශේෂ යටතේ දැක්වෙන අවුරුදු 5ට වැඩි රු.10,440,757ක් වූ ප්‍රවාහන ගාස්තු සහ 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.24,396,900ක් වූ ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත් සමාගම් සඳහා ගෙවිය යුතු රඳවාගැනීම් මුදල් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	අප ආයතනයේ ඉදිකිරීම් කටයුතු සිදු කිරීම වෙනුවෙන් අදාල ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත් සමාගම් වලට අදාල සිදු කරන ලද ගෙවීම් වලින් අඩු කරන රඳවා ගැනීම් ගැනීම් වලට අදාල 2022.12.31 දිනට ශේෂය රු.24,396,900 ක් වේ.	ගෙවියයුතු ශේෂ නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.8. නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2022 අංක 25 දරන සමාජ ආරක්ෂණ දායක පනතේ 17 වගන්තිය	සමාජ සංරක්ෂණ දායක මුදල් ඊළඟ මාසයේ 20 වැනි දිනට පෙර දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ප්‍රේෂණය කළ යුතු වුවත් 2022 වර්ෂයේ අවසන් කාර්තුවට අදාල සමාජ සංරක්ෂණ දායක මුදල වන රු.83,261,488න් රු.37,977,368ක් මාස 10ක ප්‍රමාදයක් සහිතව ප්‍රේෂණය කර තිබූ අතර ඉතිරි මුදල වන රු.45,284,120ක් 2024 ජනවාරි 16 දින වන විටත් ප්‍රේෂණය කර නොතිබුණි.	2022 අවසන් කාර්තුව සඳහා සමාජ සංරක්ෂණ දායක මුදලට අදාල වාර්තාව හා 2023 වර්ෂයේ පළමු, දෙවන හා තෙවන කාර්තුවට අදාල බදු වාර්තා 2023.12.22 දින දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට භාර දෙන ලද අතර වර්තමානය වන විට ප්‍රමාදයකින් තොරව බදු වාර්තා භාර දී ඇත.	පනත පරිදි කටයුතු කළ යුතුය.

(ආ)2021 නොවැම්බර් 16
 දිනැති අංක 01/2021
 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර
 වකුලේඛයට අනුව වූ
 ක්‍රියාකාරී අත්පොත

(i) 6.1 ඡේදය

සමාගමේ නිසි මූල්‍ය කළමනාකරණ බැංකු අයිරා හා බැංකු පොළී වකුලේඛය පරිදි පද්ධතියක් ක්‍රියාත්මක විය යුතු බවට අනුපාත 2021 වර්ෂයට කටයුතු කළ යුතුය. සහතික විය යුතු නමුත් සමාගම විසින් සාපේක්ෂව 2022 වර්ෂයේදී ඉහල මහජන බැංකුවේ පවත්වාගෙන යන අගයක් ගැනීම මෙම කරුණට ගිණුම් 04ක් අයිරා තත්වයට පත්වී තිබුණ හේතු වී ඇත. ආයතනයේ අතර, සමාලෝචිත වර්ෂයේ අයිරා කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා මත ශේෂයන්ගේ එකතුව ආයතනයේ බැංකු අයිරා ශේෂය රු.5,050,282,232ක් වූ අතර, පෙර තීරණය වන අතර වර්තමානය වර්ෂයට සාපේක්ෂව රු.1,868,683,577 වන විට බැංකු අයිරා ශේෂ අඩු කින් හෙවත් සියයට 37කින් වැඩි වී කරගැනීමට කටයුතු කරනු ඇත. නිවුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ බැංකු අයිරා සඳහා ගෙවූ පොළිය රු.829,787,908ක් වූ අතර එය පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව රු.607,589,920ක් හෙවත් සියයට 273කින් වැඩි වී තිබුණි.

(ඇ) 2015 මැයි 25 දිනැති අංක 1/2015 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛය

සමාගම විසින් භාණ්ඩාගාර අනුමැතියකින් තොරව නිල වාහන භාවිතා කිරීමට හිමිකම නොමැති නිලධාරීන් සඳහා මාසිකව රු.12,500 බැගින් නිලධාරීන් 11 දෙනෙකුට රු.1,487,500ක් වූ ප්‍රවාහන දීමනාවක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ගෙවා තිබුණි. 2019.09.10 දිනැතිව කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක ජනරාල් වෙත, මෙම ප්‍රවාහන දීමනාව අනුමත කරගැනීම සඳහා කරුණු පැහැදිලි කරමින් ලිපියක් යොමු කර ඇත.

(ඈ) 2017 මැයි 16 දිනැති අංක DMS/1741 දරන කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ ලිපිය

ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී සහ නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරීවරු සඳහා ගෙවිය යුතු මාසික දීමනාව පිළිවෙලින් රු.95,000ක් සහ රු.90,000ක් වශයෙන් අනුමත කර තිබුණද අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය මත ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී සඳහා රු.250,000ක මාසික දීමනාවක් ද අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතියකින් තොරව නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී තනතුරු සඳහා රු.150,000ක මාසික දීමනාවක්ද ගෙවා තිබුණි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී සඳහා රු.846,666ක් හා නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරීවරුන් 8 දෙනෙකු සඳහා රු.3,155,000ක මුදලක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි. කළමනාකරණ සේවා අධ්‍යක්ෂක ජනරාල් විසින් යොමු කරන ලද අංක DMS/1741 හා 2017.05.16 දිනැති ලිපිය මඟින් ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී තනතුර සඳහා රු.95,000/- ක මාසික දීමනාවක් හා PED 01/2015 හා 02/2015 පරිදි අනුමත සන්නිවේදන, ප්‍රවාහන හා ඉන්ධන දීමනා ද ගෙවීම් කිරීමට අනුමැතිය ලබාදී ඇත.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.35,424,512ක උනන්දුවකින් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ උනන්දුව රු.840,281,278ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.804,856,766ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනයට රු.342,327,235ක් වූ නොග උනන්දු මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වියදම් ලෙස හඳුනා නොගැනීම සහ ප්‍රවර්ධන අයිතම ආදායම (Promotional Items) හා ලිපිද්‍රව්‍ය ආදායම හැර අනෙකුත් ප්‍රධාන ආදායම් හතරෙහි රු.16,314,383,751ක වර්ධනයද ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 අනුපාත විශ්ලේෂණය

සමාගමේ පසුගිය වර්ෂ දෙකක හා සමාලෝචිත වර්ෂය සමඟ අනුපාත විශ්ලේෂණය පහත පරිදි විය.

වර්ෂය	2020	2021	2022
දළ ලාභ අනුපාතය	10.6%	11.6%	12.8%
ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය	(3.9%)	(2.07%)	(0.06)
ජංගම වත්කම් අනුපාතය	0.6	0.5	0.6
ක්ෂණික අනුපාතය	0.23	0.13	0.16
ණය අනුපාතය	(1600.17)%	(674.94)%	18,538.59%

ඉහත අනුපාත විශ්ලේෂණය අනුව, ඉකුත් වර්ෂ වලදී හා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ශුද්ධ අලාභයක් වාර්තා කර තිබුණි. 2020 වර්ෂයේදී සියයට 3.9ක් වූ ශුද්ධ අලාභ අනුපාතය 2021 වර්ෂයේදී සියයට 2.07 දක්වා අඩුවී ඇති අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේදී තවදුරටත් සියයට 0.06 දක්වා අඩුවී ඇත. ඉකුත් වර්ෂ වලදී හා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ජංගම වත්කම් ඉක්මවූ ජංගම වගකීම් වාර්තා කර තිබූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ජංගම වත්කම් අනුපාතය 0.6ක් හා ක්ෂණික අනුපාතය 0.16ක් වී තිබුණි. මෙම තත්වය සමාගමේ කාරක ප්‍රාග්ධන දුර්වලතා ඇතිවීමට ප්‍රධාන ලෙස බලපා තිබුණි. ණය අනුපාතය 2020 වර්ෂයේදී සියයට 1600.17 සිට 2022 වර්ෂයේදී සියයට 18,538.59 දක්වා වැඩිවී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 හඳුනාගත් පාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාගමෙහි 2022 වර්ෂයේ අලෙවිසැල් 452ක් අතරින් අලෙවිසැල් 193ක් එනම් 43%ක් අලාභ (බදු හා පොලී පසු) ලබා තිබුණි. එම අලාභ වටිනාකම රු.287,762,471ක් වූ අතර ඒ අතුරින් අලෙවිසැල් 109ක් රු.1,000,000 ඉක්මවා අලාභ ලබා තිබුණි.	පොලී හා බදු පෙර ලාභය පදනම් කර ගත් විට අලෙවිසැල් 452 න් අලාභ ලබන අලෙවිසැල් ලෙස පවතින්නේ අලෙවිසැල් 75 ක් පමණි. එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 16% ක් වේ.	අලාභ අවම කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.2 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2022 වර්ෂය සඳහා සඳහා වූ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මෙහි ප්‍රගතිය විගණනයට ඉදිරිපත් නොවූ බැවින් කාර්යසාධනය පරීක්ෂා කළ නොහැකි විය.	2024 වර්ෂය සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සකස් කර ඇති අතර අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගැනීමෙන් පසු විගණනයට ඉදිරිපත් කරනු ඇත.	ක්‍රියාකාරී සැලැස්මෙහි ප්‍රගතිය විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ආ) සමාගමේ අලෙවිසල් 114ක ආරක්ෂිත කැමරා පද්ධති සවිකර නොතිබුණ අතර අලෙවිසල් 65ක සවිකර තිබූ ආරක්ෂිත කැමරා වලින් කොටසක් පමණක් ක්‍රියාකාරී තත්වයේ පවතී. එමෙන්ම අලෙවිසැල් වල කැමරා පද්ධති ප්‍රධාන කාර්යාලය හා සම්බන්ධ නොවීම හේතුවෙන් අලෙවිසැල් හා සම්බන්ධ සෘජු පාලනයක් ප්‍රධාන කාර්යාලයට පවත්වාගත නොහැකි වී තිබුණි. අලෙවිසැල්වල තොග අඩුමාන පැවතීම දිගින් දිගටම සිදුවී තිබූ අතර ඒ සඳහා ආරක්ෂිත කැමරා පද්ධතිවල පවතින මෙම අඩුපාඩු බලපා තිබුණි. තවද 2016 වර්ෂයේදී ස්ථාපිත කර ඇති මෙම ආරක්ෂිත කැමරා පද්ධතිය අදාළ කොන්ත්‍රාත් ආයතනයේ වසර 02ක වගකීම් කාලය අවසන් වීමෙන් පසු නඩත්තු කටයුතු සඳහා කිසිදු පියවරක් ගෙන නොතිබුණි.	අලෙවිසැල් වල කැමරා පද්ධති ප්‍රධාන කාර්යාලය හා සම්බන්ධ සෘජු පාලනයක් පවත්වගෙන යාමට හැකි ලෙස සිදු කිරීමට නම් ඒ සඳහා විශාල ආරම්භක ප්‍රාග්ධනයක් යෙදවීමට සිදු වන අතර ඒ සඳහා වෙනමම කාර්ය මණ්ඩලයක් යෙදවීමටද සිදු වේ. අප ආයතනයේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය වන්නේ ගුණාත්මක භාණ්ඩ අඩු මුදලට පාරිභෝගිකයන්ට ලබා දීම වන අතර මෙවැනි කාර්යයක් සඳහා අරමුදල් වෙන් කිරීම අප ආයතනයට කල නොහැක්කකි. එමෙන්ම අලෙවිසල් වල තොග වාර්තා දිනපතා නිරීක්ෂණය කරන අතර තොග අඩුමාන සම්බන්දයෙන් නිවැරදි පාලන ක්‍රමවේදයක් ආයතනය අනුගමනය කරයි.	ආරක්ෂිත කැමරා පද්ධති සවිකර නිසි පරිදි නඩත්තු කටයුතු සිදුකල යුතුය.
(ඇ) සමාගමෙහි ගොඩනැගිලි කුලියට ගැනීමේ මාර්ගෝපදේශයේ 4.1 ඡේදය අනුව නව ගොඩනැගිලි සඳහා ලබාදෙන කුලී අත්තිකාරම් මුදල් මාස 12ක කාල සීමාවක් තුළ සමාන වාරික වශයෙන් බදු කුලියෙන් හිලවී කර ගැනීමට කටයුතු කල යුතු බව දක්වා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වනවිට කුලී අත්තිකාරම් ගිණුමේ මාස 12 ඉක්මවූ රු.61,482,959ක් වටිනා අයවියයුතු ශේෂයක් පැවති අතර එයින් රු.34,164,927ක් වසර 5 කට වඩා පැරණි අත්තිකාරම් ශේෂ වූ අතර මාර්ගෝපදේශය අනුව එම මුදල් හිලවී කර ගැනීමට කටයුතුකර නොතිබුණි.	ඇමුණුම් ඉදිරිපත් කර ඇත.	ගොඩනැගිලි කුලියට ගැනීමේ මාර්ගෝපදේශය අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
(ඈ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ලැබිය යුතු තොග හානි රු.342,327,235කින් කිසිදු වටිනාකමක් විගණන දින වන විටත් ආපසු අයකරගෙන නොතිබුණි. ඉකුත් වර්ෂවල තොග හානි අයකර ගැනීමේ ක්‍රමවේදය පරීක්ෂා කිරීමේදී, 2018 හා 2019 වර්ෂවල තොග උනන්දුව පිළිවෙලින්	2021 වර්ෂයේ සියලුම අලෙවිසල් පරිගණකගත කල පසු භෞතික තොග ගණනයක් සිදු කර ඇත්තේ 2023 වර්ෂයේ වන අතර අවුරුදු දෙකකට අසන්න තොග හානියක් 2022.12.31 තොග හානිය තුල ඇතුළත් වී ඇත. තවද, විගණන කමිටුවේ හා අධ්‍යක්ෂක	තොග හානි සම්බන්ධයෙන් අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතිය ශක්තිමත් කල යුතු අතර වගකිවයුතු පාර්ශවයන්ගෙන් තොග හානි අයකර ගැනීමට

රු.271,125,743 හා රු.193,280,144න් කිසිදු වටිනාකමක් අයකරගෙන නොතිබුණි. 2020 සහ 2021 වර්ෂයේ තොග උනන්දුව පිළිවෙලින් රු.55,253,300 හා රු.194,770,627කින් අයකරගෙන තිබුණේ පිළිවෙලින් රු.5,032,576ක් හා රු.1,151,372ක වටිනාකමක් පමණි. ඒ අනුව මෙම තොග හානි වටිනාකම අයකර ගැනීමේ හැකියාවක් පවතීද යන්න පිළිබඳ තහවුරුවක් විගණනයට ඉදිරිපත් නොවුණි.

මණ්ඩලයේ අනුමැතිය මත 2022 වර්ෂයේ තොග හානියෙන් නැවත අය කරගත හැකි කොටස වූ රු.342,327,235 මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ නැවත අයකරගත හැකි තොග හානි ලෙස වෙනත් ලැබිය යුතු දෑ යටතේ දක්වා ඇත. එමෙන්ම එම තොග හානි අයකරගැනීම සඳහා පියවර ගනිමින් පවතින අතර ඒ සම්බන්දයෙන් තොග අඩමාන කමිටුවක් පත් කර ඇත. තොග අඩමාන කමිටුව හා මානව සම්පත් අංශය මගින් තොග හානි අයකරගැනීම සම්බන්දයෙන් කටයුතු කරයි.

- (ඉ) කඹුරුපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාවට අයත් ඉඩමක සමාගම විසින් රු.22,748,813ක් වැය කර ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකර 2014 වර්ෂයේ සිට අලෙවිසැලක් පවත්වාගෙන යන නමුත් එම ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම සඳහා ඉඩම බදු පදනම මත පවරා ගැනීමට අදාළ බදු ගිවිසුමක් හෝ ගොඩනැගිල්ල ඉදිකල පසු එම ගොඩනැගිල්ල සහ ඉඩම නිත්‍යානුකූලව භුක්ති විදීමට අදාළ බදු ගිවිසුමකට එළඹ නොතිබුණි.
- ඉඩමෙහි අයිතිය කඹුරුපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව වෙත පවතින අතර ගොඩනැගිල්ල අප විසින් මුදල් වැය කර සාදා නිමකර ඇත. ගිවිසුම් කෙටුම්පතට අනුව 2014 වර්ෂයේ සිට 2034 වර්ෂය දක්වා ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම සඳහා වැය වූ මුදල හිලවී වී යන ආකාරයට වසර 20 ක් සඳහා බලපැවැත්වෙන පරිදි ගිවිසුම්ගත වීමට එකඟතාවය පලකර ඇත.
- අදාළ ඉදිකිරීම් සිදු කිරීමට පෙර අයිතිය පවරාගත යුතුය.

3.3 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) දඹුල්ල අලෙවිසැල සඳහා වායුසමීකරණ මිලදී ගැනීමේ ප්‍රසම්පාදනය රු.2,424,950ක මුදලකට පෞද්ගලික ආයතනයක් වෙත පිරිනමා තිබූ අතර ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 5.4.4 (i) ඡේදයට පටහැනිව අත්තිකාරම් සුරක්ෂණයක් ඉදිරිපත් කිරීමකින් තොරව සියයට 75ක් එනම් රු.1,818,707ක් අත්තිකාරම් ලෙස ගෙවා තිබුණි. ලංසු කොන්දේසිවල N වලට අනුව, ඇණවුම් ඉදිරිපත් කිරීමේ දින සිට දින 04 ක් ඇතුළත යන්ත්‍ර සැපයීම සිදුකල යුතු වුවත් 2022 ඔක්තෝබර් 12 දින ඇණවුම් ඉදිරිපත් කලද විගණන දින වූ 2023 නොවැම්බර් 24 දින වනවිටත් යන්ත්‍ර සැපයීම සිදුකර නොතිබුණි.</p>	<p>මෙම ප්‍රසම්පාදනය වෙළඳපොළ මිල සැඟවුම් ක්‍රමය යටතේ කැඳවා ඇති අතර දැනට එම ප්‍රසම්පාදන සඳහා දින 07 වැනි කෙටි කාලයක් මිල ගණන් ඉදිරිපත් කිරීමට ලබා දෙන බැවින් ලංසු සුරක්ෂණ හෝ කාර්ය සාධන සුරක්ෂිතයන් සම්බන්ධ කොන්දේසි ඇතුළත් කිරීම සිදු නොකරයි. තවද දැනට රු.මිලියන 05 ට වැඩි ප්‍රසම්පාදනයට එම කොන්දේසි ඇතුළත් කරනු ලැබේ.</p> <p>මිල ගනන් ඉදිරිපත් කිරීමේදී අදාළ සැපයුම්කරු ගෙවීම් 100% අත්තිකාරම් ලෙස ලබාදිය යුතු බව සඳහන් කර තිබුණි. සැපයුම්කරු සමග සාකච්ඡා කිරීමෙන් අනතුරුව 75% මුදලක් අත්තිකාරම් මුදලක් ලෙස සහ ඉතිරි 25% කාර්ය අවසන් කිරීමෙන් අනතුරුව ගෙවීමට එකඟ වී ඇත. 2022 ඔක්තෝබර් 12 දින ඇණවුම් ඉදිරිපත් කලද විගණන දින වූ 2023 නොවැම්බර් 24 දින වනවිටත් භාණ්ඩ සැපයීම සිදුකර නොතිබීම සම්බන්ධයෙන් නීති ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත.</p>	<p>ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයේ විධිවිධාන අනුගමනය කළ යුතුය.</p>

- (ආ) වටිනාකම රු.6,452,850කින් යුතු මැකලම් අලෙවිසැලෙහි වහලය ප්‍රතිසංස්කරණයට අදාළ ප්‍රසම්පාදන කාර්යයේදී ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 5.4.8 වගන්තිය ප්‍රකාරව කාර්යසාධන සුරක්ෂණයක් කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. මෙම කොන්ත්‍රාත්තුවෙහි BOQ (Bills of Quantities) වලට අදාළ සියළු වැඩ කොටස් සම්පූර්ණ කර ඇත. ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයේ විධිවිධාන අනුගමනය කළ යුතුය.
- (ඇ) අඟුණකොළපැලැස්ස අලෙවිසැල ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට අදාළ ප්‍රසම්පාදන කාර්යයේදී ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 5.3.11 (අ) සහ 5.4.8 (ආ) ප්‍රකාරව කාර්යසාධන සුරක්ෂණයක් හා ලංසු සුරක්ෂණයක් ඉදිරිපත් කර නොතිබූ අතර මෙම ප්‍රසම්පාදනයට අදාළ මූලික පිරිවැය ඇස්තමේන්තුව රු.5,787,719ක් වුවද රු.8,000,000ක මුදලකට කොන්ත්‍රාත්තුව ප්‍රදානයකර තිබුණි. 2023.12.31 දිනට මෙම කොන්ත්‍රාත්තුවට අදාළ සියලු වැඩ කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් නිමකර ඇති අතර කොන්ත්‍රාත්තුවේ අඩුපාඩු කිහිපයක් පැවතීම හේතුවෙන් ඔහුට ගෙවිය යුතු රඳවගැනීම් මුදල් නිකුත් කර නොමැත. -එම-
- (ඈ) 2018 වර්ෂයේදී රු. 7,650,000 ක් වැය කරමින් මානව සම්පත් තොරතුරු පද්ධතියක් (Human Resource Information System) ස්ථාපිත කර තිබුණි. මෙම පද්ධතියට අවශ්‍ය දත්ත එක් පෞද්ගලික ආයතනයකින් ලබාගත් ඇඟිලි සලකුණු යන්ත්‍ර 389ක් මඟින් අතින් (Manually) හා තවත් පෞද්ගලික ආයතනයකින් ලබාගත් ඇඟිලි සලකුණු යන්ත්‍ර 68ක් මඟින් ස්වයංක්‍රීයව උඩුගත කරනු ලබයි. ආයතන දෙකක් මඟින් දත්ත තොරතුරු පද්ධතියට ඇතුළත් කිරීම හේතුවෙන් දිනපතා පැමිණීමේ වාර්තා ලබා ගැනීමට නොහැකි වී තිබූ අතර පද්ධතිය සම්පූර්ණයෙන් සජීවීව ධාවනය (Live Run) වීමක් 2023 ජූලි 12 දින වන තෙක් සිදු වී නොතිබුණි. තවද මෙම පද්ධතිය තුළ ඇතුළත් Mobile Application Module වර්තමානය වන විට භාවිත කරනු නොලබන අතර මේ දක්වා ERP Integration ක්‍රියාවලියද අවසන් කර නොතිබුණි. මෙම HRIS පද්ධතියේ ප්‍රධාන මෙහෙයුම් පරිසරණකය (HRIS Server) 2017 වර්ෂයේ සිට අප ප්‍රධාන කාර්යාලයෙහි දෘඩාංග ස්ථාපනය (Inhouse) කර තිබූ අතර පද්ධති ධාරිතාවයේ පැවතී ගැටළුවක් හේතුවෙන් වැඩි ධාරිතාවයක් ලබා ගැනීමට හා ඉහළ කාර්යක්ෂම සේවාවක් ලබා ගැනීමට 2023/07/12 දින SLT Cloud සේවාදායකයහි HRIS දත්ත පද්ධතිය ස්ථාපනය කරන ලදී. අප ආයතනයේ දැනට Finco Technologies (Pvt) Ltd ආයතනයෙන් ලබාගත් ඇඟිලි සලකුණු යන්ත්‍ර (Fingerprint machines) 389 ක් හා Hsenid Business Solution (Pvt) Ltd ආයතනය මඟින් ලබාගත් ඇඟිලි සලකුණු යන්ත්‍ර 68 ක් පවතින අතර මෙම යන්ත්‍ර අපගේ අලෙවිසැල් හා තොග ගබඩා වල සවිකර පවතී. වර්ථමානයේ දී HRIS ප්‍රධාන මෙහෙයුම් පරිගණකය (HRIS Server) SLT Cloud සේවාදායකයහි පවතින බැවින් සජීවී ධාවනය (Live Run) නිසියාකාරව සිදුවේ. මෙම HRIS පද්ධතියේ Mobile Application Module එක ස්ථාපනය කර ඇති අතර කියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් පරීක්ෂණ කටයුතු සිදු කරමින් පවතී.

(ඉ) නව වෙළඳසැල් 100 ක් විවෘත කිරීමේ සංකල්පය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ස්ථාවර වත්කම් කල්බදු ක්‍රමයට ලබාගැනීමට අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබීමට පෙර ප්‍රසම්පාදනයේ මූලික කාර්ය වන අභිලාශ යෝජනා කැඳවීම ආරම්භ කර තිබුණි. තෝරාගත් සැපයුම් ආයතන දෙක විසින් අදාළ පිරිවිතරයන්ට අනුව භාණ්ඩ සපයා නොතිබුණද වෙළඳ අමාත්‍යාංශ ලේකම්ගේ අනුමැතිය යටතේ සපයා තිබූ භාණ්ඩ සඳහා පමණක් රු.36,225,245ක් ගෙවා තිබුණි. තවද, මෙම විවෘත කරන ලද අලෙවිසැල් 42ක් පිළිවෙළින් අලෙවිසැල් 18ක් හා අලෙවිසැල් 24ක් 2022 වර්ෂය තුළදී හා 2023 වර්ෂයේ අප්‍රේල් 30 දිනෙන් අවසන් මාස 04 සඳහා අලාභ ලබා තිබුණි.

අප ආයතනය විසින් මෙම ස්ථාවර වත්කම් ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදු කලේ නම් ආසන්න වශයෙන් එක අලෙවිසලකට රු. මිලියන 11 ක් පමණ වැය වෙන අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය පහසුකම් ආයතනය විසින්ම සපුරා ගැනීම අපහසු වේ. මේ නිසා මේ සම්බන්ධ සියළුම ප්‍රසම්පාදන කටයුතු අමාත්‍යාංශ ප්‍රසම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුව හරහා සිදු කර ඇත. තවද මෙම ප්‍රසම්පාදන කටයුතු වෙනුවෙන් රු.මිලියන 11 මසකට ගෙවීමට නියමිත වුවද ඒ ගෙවීම් සම්බන්ධයෙන් පැනනැගුන ප්‍රශ්න හේතුවෙන් ඒ සම්බන්ධ සොයා බැලීමට අමාත්‍යාංශය විසින් කමිටුවක් පත් කර අතර එම කමිටුවේ නිර්දේශ හා අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයෙහි අනුමැතිය මත මෙම වත්කම් වෙනුවෙන් මසකට රු. මිලියන 9 ක් ගෙවීමට අනුමත කරන ලදී.

-එම-

(ඊ) ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කිරීමකින් තොරව ප්‍රචාරණ වියදම් සඳහා එක් පෞද්ගලික ආයතනයක් වෙත රු.6,300,000ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ගෙවා තිබුණි.

2022 වර්ෂය තුළ රුපවාහිණියේ දෙරණ නාලිකාව තුළ ප්‍රචාරණය කල වෙළඳ දැන්වීම් වෙනුවෙන් මෙම මුදල ගෙවා ඇති අතර ඒ දින වලට රුපවාහිනී නාලිකා වල Ratings පදනම් කරගෙන මෙම නාලිකාව තෝරාගෙන ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කලේ නම් ආයතනයේ අවශ්‍යතාවය වන අදාළ පණිවිඩය වැඩි පිරිසක් වෙත ලබා දීමේ අරමුණ ඉටු වන්නේ නැත. මේ සඳහා කාර්යසාධන සුරක්ෂිතයක් ලබාගෙන ඇත.

ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයේ විධිවිධාන අනුගමනය කළ යුතුය.

3.4 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2021 ජූලි 30 දිනැති අංක 108 දරන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණයෙන් නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී (අලෙවි) තනතුර, Head of Online Trading නමින් වෙනස් කර තිබුණි. එසේ වුවද අනුමත බඳවා ගැනීම් පරිපාටියේ මෙවැනි තනතුරක් නොතිබූ අතර, නව තනතුරු නාමයද කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවෙන් අනුමත කරගෙන නොතිබුණි. එම හේතුවෙන් අනුමත නොවූ තනතුරකට ගෙවා තිබුණු අනුමත නොවූණු වැටුප 2021 නොවැම්බර් 01 දින සිට 2023 මැයි 31 දක්වා රු.4,125,000ක් විය.</p>	<p>නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී තනතුරු කොන්ත්‍රාත් පදනම මත කළමණාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් අනුමත කර ඇත. නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී (අලෙවි) තනතුරද අනුමත කර ඇති නමුත් බඳවා ගැනීමේ පරිපාටිය අනුමත කරගෙන නොමැති අතර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය සහිතව මෙම තනතුර සහ බඳවා ගැනීම සිදු කර ඇත.</p>	<p>බඳවා ගැනීම් පරිපාටියට එම තනතුර ඇතුළත් කර කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය ලබාගත යුතුය.</p>

(ආ) අනුමත අලෙවි සහයක තනතුරු 10ම පුරප්පාඩුව පැවතුණ අතර අනුමත තත්ත්ව පරීක්ෂක නිලධාරී තනතුරු 7න් 6ක් එනම් සියයට 85ක් පුරප්පාඩුව පැවතුණි. විකුණුම් සහකාර තනතුරු 183ක අතිරික්තයක් ඇතුළුව මුළු අතිරික්ත සේවක සංඛ්‍යාව 192ක් විය. තවද ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී තනතුරු සහ තවත් තනතුරු 8ක් සඳහා කළමණාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමත කරන ලද බඳවාගැනීමේ පටිපාටියක් නොතිබුණි.

සාප්පු කළමණාකාර තනතුරු 316 , සහකාර සාප්පු කළමණාකාර තනතුරු 356 හා ජ්‍යෙෂ්ඨ විකුණුම් සහකාර තනතුරු 194 පුරප්පාඩු පිරවීම සඳහා සුදුසුකම් සපුරා ඇති දැනට සේවයේ නියුතු සේවක මහත්ම මහත්මීන් සඳහා උසස්වීම් ලබාදීම ඉදිරියේදී සිදු කිරීමට නියමිතව ඇති අතර ගබඩා සහයක තනතුරු 210 සඳහා බඳවා ගැනීම් සිදු කිරීමට නියමිතව පැවතිණි. ඒ අනුව 2023.12.31 දින වන විට වැඩ බලන සාප්පු කළමණාකරු තනතුරු 145 ක් හා වැඩ බලන සහකාර සාප්පු කළමණාකරු තනතුරු 151 ක් සඳහා සේවක උසස්වීම් ලබාදී ඇත. ජ්‍යෙෂ්ඨ විකුණුම් වෙළඳ සහයක තනතුරු සඳහා උසස්වීම් ලබාදීම් සඳහා මේ වන විට සම්මුඛ පරීක්ෂණ පැවැත්වීමට කටයුතු යොදා ඇත.

අත්‍යවශ්‍ය රාජකාරි සඳහා අවශ්‍ය කාර්ය මණ්ඩල අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමටද, අතිරික්ත කාර්ය මණ්ඩලය අනුමත කරවා ගැනීමෙන් අනතුරුව අන්තර්ග්‍රහණය කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය
4.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>මූල්‍ය වර්ෂය අවසන් වී දින 60ක් ඇතුළත කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාව සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වූවත් 2023 නොවැම්බර් 02 දින, දින 245ක ප්‍රමාද කාලයක් සහිතව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පමණක් විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණි.</p>	<p>2022 වර්ෂයේ කෙටුම්පත් මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2023 ජූලි 25 දින විගණන කමිටුවට ඉදිරිපත් කරන ලද අතර එහිදී නිර්දේශ කරන ලද ගැලපුම් සිදු කිරීමෙන් පසුව 2022 වර්ෂයට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2023 වර්ෂයේ නොවැම්බර් 01 දින විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කර ඇත.</p>	<p>චක්‍රලේඛය පරිදි කටයුතු කළ යුතුය.</p>